

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BD/217/47/89

OPINIA SPOŁECZNA O ZACHODNIEJ POMOCY GOSPODARCZEJ DLA POLSKI

Komunikat z badań

Warszawa, listopad 1989 r.

Problem pomocy zagranicznej dla Polski znajduje się obecnie w centrum uwagi opinii społecznej. Przekonanie, iż bez niej nie mamy szans na przezwyciężenie kryzysu, jest powszechne. W lipcu 1989 roku¹, na pytanie o możliwość wyjścia Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich, 3,7% respondentów odpowiedziało "zdecydowanie tak", 11,0% - "raczej tak", 40,2% "raczej nie", 35,1% - "zdecydowanie nie"; 9,7% rozmówców nie miało na ten temat zdania.

W maju 1989² roku ankietowani oczekiwali przede wszystkim przywrócenia normalnych warunków współpracy z Zachodem, nieco rzadziej uważali, że państwa zachodnie powinny nam udzielać daleko idącej pomocy gospodarczej bez stawiania jakichkolwiek warunków. Najrzadziej postulowano uzależnianie współpracy od zmian politycznych (być może ze względu na to, że istotne zmiany w tej dziedzinie właśnie się dokonywały) oraz od przyjęcia przez Polskę warunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego (zob. też tab. 1 aneksu)

Jaka powinna być polityka gospodarcza państw zachodnich w stosunku do Polski?

Powinny jak najszybciej udzielić daleko idącej pomocy gospodarczej	22,2%
Jak najszybciej przywrócić normalne warunki współpracy gospodarczej	39,7%
Nadal stawiać warunki, uzależniając współpracę od zmian politycznych	3,6%
Pomóc pod warunkiem zmian w zarządzaniu gospodarką	16,7%
Pomóc, jeśli Polska przyjmie warunki Międzynarodowego Funduszu Walutowego i zniesie dopłaty, dotacje do cen podstawowych artykułów	5,4%

Zdania na ten temat nie miało 12,4% respondentów.

---

¹ Badanie "Aktualne wydarzenia (13)", przeprowadzone w lipcu '89 na ogólnopolskiej udziałowej próbie dorosłej ludności (1498 osób).

² Badanie "Co o tym myślisz?(14)", przeprowadzone w maju '89 na ogólnopolskiej próbie udziałowej dorosłej ludności (1495 osób).

Ogólnie rzecz biorąc, ludzie starsi, mało wykształceni, a także robotnicy niewykwalifikowani najczęściej oczekują rozwiązań najprostszych lub takich, które przyjęły się w myśleniu potocznym - udzielania Polsce pomocy bez stawiania żadnych warunków bądź uzależnienia jej od sytuacji politycznej. Z kolei ludzie młodzi, wykształceni zdają sobie sprawę, że pomoc zagraniczna powinna polegać przede wszystkim na przywróceniu normalnych warunków współpracy, a kredyty i pożyczki będą uzależnione od zmian w zarządzaniu gospodarką lub przyjęcia warunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego (tab. 2 aneksu).

Zapowiedzi pomocy gospodarczej wzbudziły wiele nadziei. Według wyników badania z maja '89 połowa społeczeństwa czuła się nimi usatysfakcjonowana, choć w różnym stopniu - połowa osób oceniających je (czyli jedna czwarta badanych) uważała, że zapowiadana pomoc może w istotny sposób przyczynić się do przezwyciężenia kłopotów gospodarczych; również jedna czwarta respondentów skłonna była uznać tę pomoc za wystarczającą, choć mniejszą od oczekiwań.

Jak Pan(i) ocenia zapowiedzi zmian polityki gospodarczej Stanów Zjednoczonych i państw Europy Zachodniej wobec Polski?

To rzeczywiście duża pomoc dla Polski	25,9%
Spodziewałem(a)m się więcej, ale dobre i to	25,8%
To o wiele za mało	16,9%
W ogóle nie powinniśmy korzystać z takiej pomocy	12,2%

Zdania na ten temat nie miało 19,3% respondentów.

Po wizycie George'a Busha, w lipcu 1989 roku, widoczne było rozczarowanie konkretnymi już propozycjami pomocy gospodarczej dla Polski.

To rzeczywiście bardzo duża pomoc dla Polski	18,8%
Spodziewałem(a)m się więcej, ale dobre i to	34,5%
Jest to o wiele za mało	23,2%

Zdania na ten temat nie miało 23,2% respondentów.

Jednak nadzieje na pomoc zagraniczną są wciąż powszechne³. Między czerwcem a lipcem 1989 roku, a więc w okresie stabilizowania się nowego układu sił politycznych i tuż po złożeniu przez prezydenta USA obietnic pomocy, zanotowaliśmy wyraźny wzrost oczekiwań w tym zakresie (o 10%). Wybór nowego rządu, z premierem "Solidarności", nie miał już na to tak wyraźnego wpływu (tab.1).

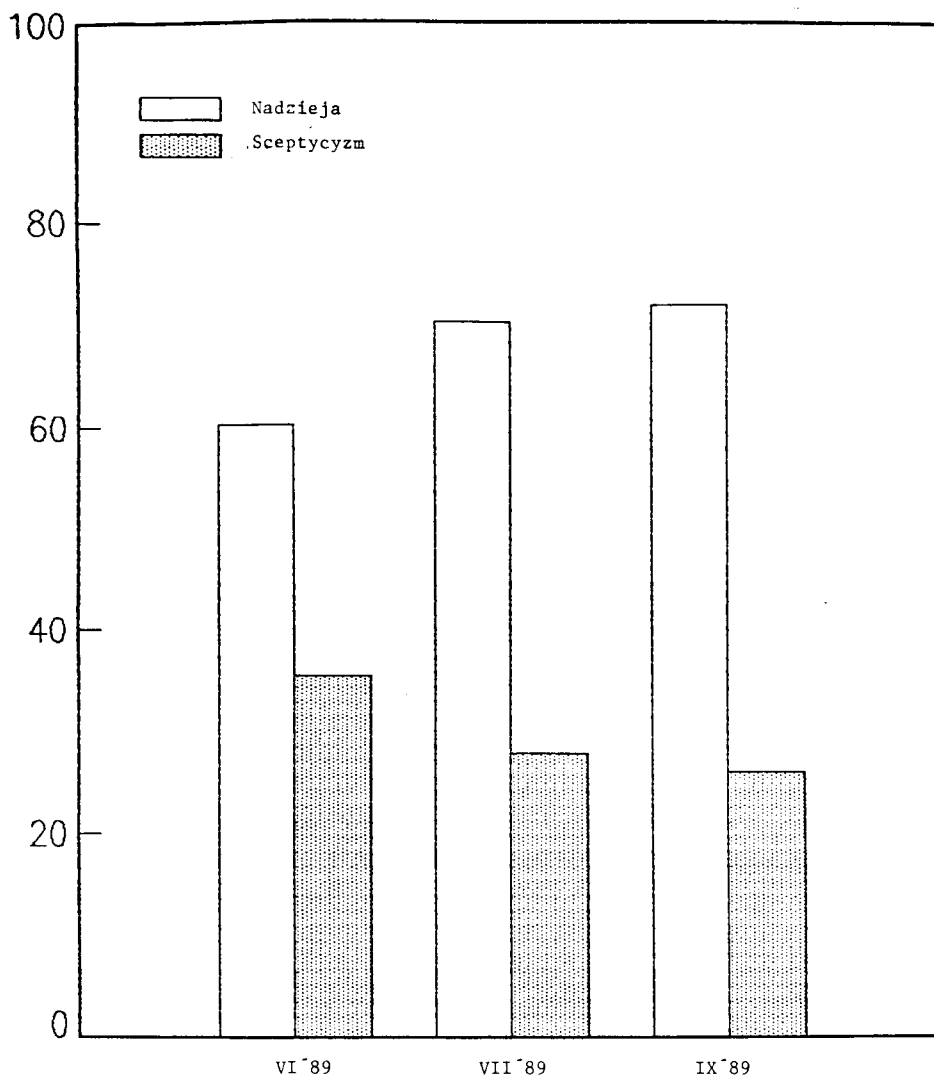
Tabela 1

w procentach

Terminy badań	Odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?"			
	tak	nie	trudno powiedzieć	liczba badanych
VI-89	60,3	35,6	3,4	1496
VII-89	70,4	27,9	1,6	1498
IX-89	72,2	26,1	1,6	999

W czerwcu 1989 roku udzielenia Polsce pomocy gospodarczej relatywnie często spodziewali się ludzie młodzi, w wieku 18-40 lat, mieszkańcy miast, z wykształceniem średnim, zatrudnieni w sektorze uspołecznionym, przede wszystkim robotnicy wykwalifikowani, pracownicy handlu i usług oraz uczniowie i studenci; przeważali tu mężczyźni. Bardziej sceptycznie do tej sprawy odnosili się ludzie starsi (w wieku powyżej 40 lat), mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym, szczególnie rolnicy, prywatni właściciele, emeryci i renciści oraz osoby niepracujące.

³ Pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?" w 1989 roku CBOS zadał trzykrotnie: w czerwcu (badanie "Po pierwszej turze wyborów '89", ogólnopolska próba udziałowa ludności dorosłej, 1496 osób), w lipcu (badanie "Aktualne wydarzenia (13)" i we wrześniu (badanie "Aktualne wydarzenia (14)", ogólnopolska próba udziałowa dorosłej ludności, 999 osób.

Rysunek 1. Nadzieja na otrzymanie przez Polskę w najbliższym czasie pomocy zagranicznej

W lipcu 1989 roku największą nadzieję na pomoc gospodarczą nadal mają ludzie młodzi; przybywa jej wśród mieszkańców wsi i małych miasteczek, u osób z wykształceniem podstawowym, zwłaszcza robotników niewykwalifikowanych, a także wśród uczniów i studentów oraz osób niepracujących. W tym czasie nadal najbardziej sceptycznie nastawieni są ludzie w wieku powyżej 40 lat; sceptycyzm ten najczęściej wyrażają prywatni właściciele. Mniejszą nadzieję od innych (choć większą niż miesiąc wcześniej) mają osoby z wykształceniem wyższym, zwłaszcza inteligenci oraz pracownicy sfery nie uspołecznionej.

We wrześniu tego roku pomocy gospodarczej z zagranicy oczekują przede wszystkim ludzie w wieku 30-60 lat, z wykształceniem średnim i wyższym, o dochodach powyżej przeciętnych, pracujący w sektorze nie uspołecznionym. Są to zwłaszcza prywatni właściciele, rolnicy, a także inteligenci i osoby niepracujące.

Najrzadziej nadzieję taką wyrażają pracownicy handlu i usług, emeryci i renciści oraz uczniowie i studenci; w tych trzech grupach daje się zauważyć niewielki spadek odpowiedzi pozytywnych (tab.3 aneksu).

Można zaobserwować interesującą zależność pomiędzy odpowiedziami pozytywnymi na pytanie o możliwość uzyskania pomocy gospodarczej z zagranicy w najbliższym czasie a oceną i prognozą rozwoju sytuacji politycznej, gospodarczej oraz materialnych warunków życia ludzi. Wyniki otrzymane w trzech omawianych badaniach świadczą o tym, że na udzielenie Polsce pomocy przez państwa zachodnie liczą przede wszystkim osoby nastawione optymistycznie, tzn. pozytywnie oceniające zachodzące w kraju przemiany polityczne oraz mające nadzieję na szybką poprawę sytuacji gospodarczej i materialnych warunków życia ludności (tab.4 aneksu).

Równie ciekawe jest zróżnicowanie poglądów na temat pomocy zagranicznej w zależności od orientacji politycznych. Pogląd, iż pomoc taka jest Polsce niezbędna, szczególnie często występował wśród członków "Solidarności", przy czym opowiadali się oni, najczęściej ze wszystkich, za pomocą bez żadnych warunków, bądź za uzależnieniem jej od przeobrażeń politycznych i zmian w sposobach zarządzania gospodarką. Zdecydowana większość członków PZPR także była zdania, że bez pomocy zagranicznej nie wyjdziemy z kryzysu gospodarczego, lecz spory ich odsetek (prawie 17) uważał, iż Polacy poradzą sobie sami. Ewentualna pomoc, w ich opinii, miałaby polegać przede wszystkim na przywróceniu normalnych warunków współpracy z państwami zachodnimi - pogląd ten podzielali także związkowcy z OPZZ (tab. 1 i 2 aneksu).

W czerwcu 1989 roku pomocy zagranicznej spodziewali się przede wszystkim członkowie "Solidarności", najmniej zaś liczyli na nią związkowcy z OPZZ i członkowie PZPR. W lipcu 1989 roku, po wizycie George'a Busha, sytuacja nieco się zmienia - przeszło 15% więcej związkowców ma nadzieję na uzyskanie przez Polskę pomocy gospodarczej z Zachodu. Na pomoc tę nadal najbardziej liczą członkowie "Solidarności", najmniej zaś - członkowie PZPR. We wrześniu, tuż po wyborze nowego rządu szerokiej koalicji, w jednakowym stopniu oczekują jej już wszyscy, niezależnie od przynależności partyjnej czy związkowej (tab.5 aneksu).

Nieco inaczej nadzieje te kształtują się wśród zwolenników i przeciwników PZPR i "Solidarności". W czerwcu 1989 roku pomocy gospodarczej z Zachodu spodziewali się przede wszystkim zwolennicy "Solidarności", odnoszący się z dezaprobatą do PZPR, rządu i ówczesnego premiera, Mieczysława F. Rakowskiego. W lipcu, w okresie pewnego "zawieszenia" politycznego i tuż po wizycie George'a Busha w Polsce, polityczne sympatie i antypatie nie miały w tym względzie istotnego wpływu, choć nadzieje na pomoc wiązane były wyraźnie z "Solidarnością" i jej przywódcą Lechem Wałęsą. We wrześniu 1989 roku, po sformowaniu rządu przez premiera z "Solidarności", znowu daje się zauważyć znaczne zróżnicowanie zdań między osobami o różnych orientacjach politycznych. Przyznania Polsce pomocy zagranicznej oczekują przede wszystkim przeciwnicy PZPR i zwolennicy "Solidarności" oraz osób z nią związanych - Lecha Wałęsy, premiera Tadeusza Mazowieckiego, a także nowego rządu, który wyraźnie odbierany jest jako rząd "solidarnościowy". Jednocześnie osoby nie popierające "Solidarności" i nowego rządu znacznie mniej liczą na pomoc państw zachodnich; charakterystyczne jest, że w niewielkim stopniu wiąże się to z aprobatą dla PZPR (por. tab.6 aneksu).

x

x

x

Omówione tendencje świadczą o tym, że nadzieje społeczne na gospodarczą pomoc USA i państw Europy Zachodniej wiązane są z "Solidarnością" i utworzonym przez "jej człowieka" nowym rządem.

Warto jednak zauważyć, że nadzieje te systematycznie wzrastają także wśród osób nie mających rozeznania w aktualnej sytuacji politycznej czy gospodarczej, nie potrafiących ustosunkować się do poszczególnych podmiotów politycznych (tab.5 i 6 aneksu). Świadczy to o tym, iż uzyskania w niedługim czasie pomocy z Zachodu spodziewają się również ludzie nie interesujący się polityką, nie deklarujący poparcia dla żadnej z sił politycznych.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, możliwe jest wyjście Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich?"		
	tak	nie	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	15,2	79,1	9,7
Kobiety	14,2	71,7	14,0
<u>Wiek</u>			
18-29	12,9	80,3	6,5
30-39	13,1	81,7	4,9
40-59	15,5	74,6	9,4
60 i więcej lat	17,8	62,8	19,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	16,4	72,0	11,4
Miasto:	13,6	77,4	8,5
do 100	12,4	77,9	9,7
101-500	14,4	78,2	7,0
powyżej 500 tys.mieszkańców	15,7	76,5	7,8
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	17,6	65,9	11,4
Zasadnicze zawodowe	9,9	85,6	3,9
Średnie	14,3	79,2	6,5
Ponadśrednie	14,2	82,3	2,8
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	14,3	79,3	5,9
Nie uspołeczniony	14,7	73,0	12,2
Nie pracuje	15,0	71,2	13,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	21,9	73,5	3,1
Pozostali umysłowi	14,9	80,1	5,0
Pracownicy handlu i usług	9,1	84,1	6,8
Robotnicy wykwalifikowani	13,5	82,5	3,3
Robotnicy do prac prostych	11,5	74,3	13,6
Rolnicy	16,7	68,0	15,4
Prywatni właściciele	12,0	88,0	0,0
Emeryci i renciści	15,0	66,7	17,9
Uczniowie i studenci	9,2	87,7	3,1
Nie pracujący	16,5	74,8	8,7
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski	15,6	72,5	11,9
Niski	12,9	74,4	12,0
Przeciętny	16,0	73,8	9,8
Wysoki	17,6	76,6	5,3
Bardzo wysoki	9,6	83,6	6,7
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>			
PZPR	16,9	75,3	8,0
Związki zawodowe (OPZZ)	14,1	78,3	7,6
"Solidarność"	10,7	86,5	2,8
Nie należy do żadnej	14,2	73,1	12,4
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.1981 r.</u>			
"Solidarność"	12,7	81,7	5,0
Inne związki	17,8	72,5	9,3
Nie należał	14,5	73,8	11,5

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jaka powinna być polityka USA i państw zachodnich wobec Polski? Czy, Pana(i) zdaniem, Polsce należy:"					
	jak najszybciej udzielić daleko idącej pomocy gospodarczej	jak najszybciej przywrócić normalne warunki współpracy gospodarczej	nadal stawiać Polsce warunki, uzależniając współpracę od zmian politycznych	pomóc, pod warunkiem zmian w zarządzaniu gospodarką	pomóc, jeśli Polska przyjmie warunki Międzynarodowego Funduszu Walutowego i znieśnie dopłaty, dotacje do cen podstawowych artykułów	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	23,3	40,7	4,9	15,8	5,8	9,6
Kobiety	21,2	38,9	2,5	17,4	4,9	15,0
<u>Wiek</u>						
18-29	20,4	37,4	4,5	23,0	5,1	9,3
30-39	17,3	47,6	3,4	18,8	6,1	6,8
40-59	21,9	40,1	3,5	14,8	6,3	13,4
60 i więcej lat	30,5	31,5	3,3	10,2	3,3	21,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	25,0	36,6	3,3	13,6	4,9	16,6
Miasto:	20,5	41,6	3,8	18,6	5,5	9,8
do 100	20,8	41,1	4,7	16,5	5,6	11,1
101-500	15,2	41,1	4,3	21,6	6,7	11,0
powyżej 500 tys.mieszkańców	27,7	43,6	1,0	19,0	3,6	5,1
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	28,0	30,9	2,9	15,0	4,9	18,1
Zasadnicze zawodowe	17,5	43,5	5,1	14,6	6,0	13,3
Średnie	19,8	46,4	3,5	18,0	5,9	6,4
Ponadśrednie	14,8	49,7	3,9	23,9	4,5	3,2
<u>Sektor zatrudnienia</u>						
Uspołeczniony	17,9	45,2	3,3	18,9	6,1	8,6
Nie uspołeczniony	27,5	34,0	4,9	9,7	5,3	18,6
Nie pracuje	27,5	32,8	3,4	16,4	3,6	16,4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja	18,2	48,5	1,5	22,7	7,6	1,5
Pozostali umysłowi	16,6	49,8	2,6	19,6	5,7	5,7
Pracownicy handlu i usług	16,3	47,7	3,5	14,0	7,0	11,6
Robotnicy wykwalifikowani	17,3	43,9	3,8	19,0	6,9	9,0
Robotnicy do prac prostych	24,1	31,2	5,7	17,0	4,3	17,0
Rolnicy	28,6	33,9	4,7	8,9	5,2	18,8
Prywatni właściciele	17,2	41,4	3,4	13,8	6,9	17,2
Emeryci i renciści	31,2	30,8	2,6	13,5	2,6	19,2
Uczniowie i studenci	22,6	43,4	3,8	18,9	5,7	5,7
Niepracujący	18,9	34,7	5,3	22,1	5,3	13,7
<u>Dochód na osobę</u>						
Bardzo niski	20,0	33,9	1,8	16,4	9,7	18,2
Niski	24,4	36,5	4,1	14,9	3,5	16,2
Przeciętny	21,1	41,2	3,2	16,6	5,3	12,6
Wysoki	23,2	41,9	4,5	18,4	4,5	7,4
Bardzo wysoki	21,6	41,9	4,2	18,0	6,6	7,8
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>						
PZPR	15,2	55,8	2,2	14,5	7,2	5,1
Związki zawodowe (OPZZ)	16,2	52,8	1,7	15,7	4,8	8,7
"Solidarność"	24,0	32,0	10,0	23,0	6,0	5,0
Nie należy do żadnej	23,4	36,5	3,2	16,4	5,4	15,1
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.1981 r.</u>						
"Solidarność"	21,5	39,0	8,3	17,8	5,4	8,0
Inne związki	20,7	48,3	2,1	13,8	5,9	9,3
Nie należał	23,0	37,2	2,2	17,2	5,2	15,1

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi "tak" na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?"		
	według terminów badań		
	VI '89	VII '89	IX '89
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	64,0	69,6	73,8
Kobiety	56,9	71,3	70,6
<u>Wiek</u>			
18-29	65,1	72,9	69,4
30-39	65,6	72,6	73,7
40-59	55,1	68,5	75,1
60 i więcej lat	55,4	67,8	69,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	56,8	72,2	73,6
Miasto:	62,8	69,3	71,2
do 100	65,1	75,3	68,9
101-500	58,1	60,1	73,8
powyżej 500 tys.mieszkańców	64,5	68,5	74,0
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	56,1	72,3	71,6
Zasadnicze zawodowe	63,2	67,7	71,4
Średnie	64,9	70,4	73,1
Ponadśrednie	58,8	68,8	73,0
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	62,4	70,8	71,9
Nie uspołeczniony	57,9	65,1	76,4
Nie pracuje	57,3	73,7	70,4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	62,5	64,1	75,0
Pozostali umysłowi	60,2	69,8	70,0
Pracownicy handlu i usług	64,4	70,5	68,3
Robotnicy wykwalifikowani	68,2	69,7	73,8
Robotnicy do prac prostych	60,8	75,0	72,8
Rolnicy	55,1	65,8	75,3
Prywatni właściciele	55,0	60,0	91,7
Emeryci i renciści	54,8	72,9	68,2
Uczniowie i studenci	69,7	72,3	66,0
Niepracujący	55,5	76,5	83,0
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski	62,3	68,1	69,2
Niski	60,6	68,6	77,1
Przeciętny	59,9	71,3	69,9
Wysoki	60,8	72,1	70,3
Bardzo wysoki	59,4	69,7	74,0

Tabela 4

w procentach

Ocena	Odpowiedzi "tak" na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?"		
	według terminów badań		
	VI '89	VII '89	IX '89
Sytuacji politycznej:			
dobra	68,2	74,3	75,6
ani dobra, ani zła	57,6	70,0	66,9
zła	60,8	68,0	72,4
trudno powiedzieć	48,9	66,9	75,8
Sytuacji gospodarczej:			
dobra	47,4	61,7	100,0
ani dobra, ani zła	51,7	73,4	64,6
zła	63,0	71,3	72,2
trudno powiedzieć	28,6	55,0	84,6
Materialnych warunków życia:			
dobre	47,0	71,0	72,7
ani dobre, ani złe	54,3	68,1	78,1
złe	64,6	71,5	71,4
trudno powiedzieć	40,5	56,3	75,9
Prognoza rozwoju			
Sytuacji politycznej:			
poprawi się	68,3	74,7	76,5
pозostanie bez zmian	54,3	68,8	67,9
pogorszy się	58,9	61,5	53,5
trudno powiedzieć	52,6	69,9	68,9
Sytuacji gospodarczej:			
poprawi się	67,5	76,1	78,4
pozostanie bez zmian	58,5	71,4	70,3
pogorszy się	57,6	65,7	67,6
trudno powiedzieć	53,8	65,7	67,6
Materialnych warunków życia:			
poprawią się	68,1	77,2	75,4
pozostaną bez zmian	60,2	71,6	72,9
pogorszą się	58,1	69,3	69,3
trudno powiedzieć	54,1	64,4	71,2

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi "tak" na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?"		
	VI '89	VII '89	IX '89
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>			
PZPR	57,3	58,8	73,9
Związki zawodowe (OPZZ)	52,1	67,9	72,9
"Solidarność"	75,8	73,7	72,7
Nie należy do żadnej	58,9	70,5	70,2
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.1981 r.</u>			
"Solidarność"	67,8	67,5	72,5
Inne związki	53,4	72,9	74,7
Nie należał	59,6	70,9	71,0

Tabela 6

w procentach

Przedmiot oceny	Odpowiedzi "tak" na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, należy się liczyć w najbliższym czasie (roku, dwóch) z udzielaniem Polsce znacznej pomocy przez państwa zachodnie?"		
	VI '89	VII '89	IX '89
Rząd, Rada Ministrów:			
aprobata	56,8	71,6	74,5
dezaprobata	69,1	71,4	57,1
trudno powiedzieć	50,3	66,1	69,4
Premier:			
aprobata	58,5	69,5	74,0
dezaprobata	70,5	73,6	50,0
trudno powiedzieć	51,4	65,2	58,1
PZPR:			
aprobata	53,8	68,6	66,8
dezaprobata	66,8	71,0	73,8
trudno powiedzieć	46,9	70,4	72,9
"Solidarność":			
aprobata	65,9	73,6	74,9
dezaprobata	45,8	61,2	45,7
trudno powiedzieć	40,6	61,5	62,7
Przywódcą "S" L.Wałęsa:			
aprobata	63,5	72,5	74,3
dezaprobata	50,0	61,5	50,8
trudno powiedzieć	40,9	59,9	65,2